

การตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของประชาชน ในเขตกรุงเทพมหานคร

The decision to choose members of the House of Representatives of people in Bangkok

ปุนณดา อิงคุลานนท์¹

Punnada Engkulanon

fon_punnada@hotmail.com

Received: 16/03/2565 Revised: 10/04/2565 Accepted: 10/04/2565

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นแบบผสมผสาน เพื่อศึกษา (1) การตัดสินใจเลือก ส.ส. ของประชาชนในเขต กทม. (2) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การรับข่าวสารทางการเมือง และทัศนคติทางการเมืองกับการตัดสินใจเลือก ส.ส. กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งในเขต กทม. สุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง ใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน One-way ANOVA และ Regression Analysis ผลการวิจัย ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งจากช่องทางทีวี (ร้อยละ 88.6) และโซเชียลมีเดีย (ร้อยละ 84.5) ชอบรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งจากช่องทางโซเชียลมีเดีย (ร้อยละ 41.7) มีทัศนคติในระบอบประชาธิปไตยค่อนข้างสูง มีความเข้าใจระบบการเมืองเชิงโครงสร้างค่อนข้างมาก (Mean = 4.26) การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 3.43) ตัดสินใจเลือก ส.ส. จากคุณสมบัติของตัวผู้สมัคร (Mean = 4.21) นโยบายของพรรคการเมือง (Mean =

¹ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

4.04) พรรคการเมือง (Mean = 3.97) สิ่งตอบแทนและผลประโยชน์ที่จะได้รับ (Mean = 3.19) ตามลำดับ และมีความพึงพอใจหลังทราบผลการเลือกตั้งอยู่ในระดับน้อย (Mean = 2.04) ผลการทดสอบสมมติฐาน บัณฑิตส่วนบุคคล (อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ และรายได้ต่อเดือน) ต่างกัน มีผลต่อการตัดสินใจเลือก ส.ส. แตกต่างกัน ช่องทางการรับข่าวสารต่างกัน มีผลต่อการตัดสินใจเลือก ส.ส. ไม่แตกต่างกัน การรับข่าวสารทางการเมือง และทัศนคติทางการเมืองมีผลต่อการตัดสินใจเลือก ส.ส.

คำสำคัญ: การตัดสินใจ; สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร; เลือกตั้ง

Abstract

This research employs mix methods to examine (1) decisions of people in Bangkok to elect members of the House of Representatives (2) relations between personal factors, political news exposure, political attitude and the decision to choose a member of the House of Representatives. The sample group were those who exercised right to vote. By using a specific sampling method, questionnaires and interview form were used as tools to collect data. Data were analyzed by employing percentage, mean, standard deviation, One- way ANOVA and regression analysis. Findings are as follows: most of the respondents were received information about elections from TV channels (88.6%) social media (84.5%) prefer to receive information about elections from channels social media (41.7%). The political attitude at a high level (Mean = 4.26), political news awareness at a moderate level (Mean = 3.43). Decide to select members of the House of Representatives based on the candidate's qualifications (Mean = 4.21), political party policies (Mean = 4.04), political parties (Mean = 3.97),

rewards and benefits (Mean = 3.19), respectively and satisfaction after knowing the results of the election at a low level (Mean = 2.04). The hypothesis testing results are as follow: different personal factors (age, the highest education level, occupation, and monthly income) cause different effect on the decision to choose a member of the House of Representatives, different channels for receiving news cause no effect on the decision to select the members of the House of Representatives, receiving political news and political attitude did not affect the decision to choose a member of the House of Representatives.

Keyword: decision; members of the House of Representatives; elections

บทนำ

นับจากการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครอง พ.ศ. 2475 ประเทศไทย ติดกับดักอยู่ในวังวนของการรัฐประหารมาแล้ว 13 ครั้ง ล่าสุด วันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 นำโดย พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ยึดอำนาจรัฐบาลรักษาการนายนิวัฒน์ธำรง บุญทรงไพศาล (ปฏิบัติหน้าที่นายกรัฐมนตรี หลังจากนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ถูกศาลรัฐธรรมนูญพิพากษาให้พ้นจากตำแหน่ง) สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ซึ่งเป็นสิ่งที่สะท้อนพื้นฐานของการนำไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยนั้น ประเทศไทยได้มีการเลือกตั้งมาแล้ว 28 ครั้ง ล่าสุด คือ วันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2562 (ภายใต้รัฐบาลที่มาจากการรัฐประหาร) ซึ่งห่างจากการเลือกตั้งครั้งก่อนหน้าเมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2557 เป็นระยะเวลา 5 ปี (ซึ่งการเลือกตั้งในครั้งนั้น ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าไม่ชอบด้วยกฎหมาย) แต่ถ้านับย้อนไปถึงการจัดตั้งรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งและขึ้นมาบริหารประเทศได้สำเร็จ เมื่อวันที่ 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 เป็น

ระยะเวลาห่างกันเกือบ 9 ปี ซึ่งในช่วงระยะเวลานี้มีสิ่งที่แตกต่างกันออกไปอย่างเห็นได้ชัด คือ (1) เทคโนโลยีการสื่อสารก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ประชาชนมีความสะดวกในการรับข่าวสารทางการเมืองได้หลากหลายช่องทางมากขึ้น (2) จำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นครั้งแรก ช่วงอายุ 18-25 ปี มีมากถึง 7,339,772 คน (ไทยพีบีเอส, 2562) แนวความคิดทางการเมืองของกลุ่มคนที่เป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็นครั้งแรกอาจมีความแตกต่างออกไปจากคนยุคเดิม (3) จำนวนพรรคการเมืองที่ส่งผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งในครั้งล่าสุด มีเพิ่มมากขึ้น ทั้งพรรคการเมืองที่มีชื่อเสียงเก่าแก่ และพรรคการเมืองที่เกิดขึ้นใหม่ ส่งผลให้เกิดการแข่งขันกันมากในเชิงนโยบาย ทำให้ประชาชนมีโอกาสเลือกมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ การเลือกตั้งในครั้งนี้ พบการย้ายสังกัดพรรคมากเป็นประวัติการณ์ (โดยรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 บังคับให้ผู้สมัคร ส.ส. ต้องสังกัดพรรคการเมือง 90 วัน ก่อนถึงวันเลือกตั้ง) อาทิ พรรคพลังประชารัฐ เป็นพรรคการเมืองที่มีนักการเมืองจากกลุ่มต่างๆ ย้ายเข้ามาร่วมพรรคมากที่สุด โดยมาจากพรรคเพื่อไทย กว่า 40 คน พรรคประชาธิปัตย์ 13 คน และพรรคภูมิใจไทย 10 คน ทั้งนี้ไม่มีผู้ที่ย้ายออกจากพรรคไปสังกัดพรรคการเมืองอื่น พรรคประชาธิปัตย์ พรรคการเมืองที่เก่าแก่ที่สุดในประเทศไทย มีอดีตรัฐมนตรีย้ายพรรคมาสมทบ 1 คน จากพรรคความหวังใหม่ ขณะที่อดีต ส.ส. ของพรรคร่วมย้ายไปสังกัดพรรคการเมืองอื่นอย่างน้อยถึง 27 คน เป็นพรรคพลังประชารัฐ 13 คน และพรรครวมพลังประชาชาติไทย 9 คน พรรคภูมิใจไทย มีอดีต ส.ส. และรัฐมนตรีจากพรรคการเมืองอื่นย้ายมาสมทบอย่างน้อย 16 คน มีอดีต ส.ว. จากการเลือกตั้ง สมัครเป็นสมาชิกพรรค 2 คน พร้อมกับสมาชิกพรรคบางส่วนย้ายออกไปสังกัดพรรคพลังประชารัฐ จำนวน 10 คน และอีก 3 คน ย้ายไปสังกัดพรรคชาติไทยพัฒนาและพรรคประชาชาติ (เวิร์คพอยท์ทูเดย์, 2562)

ภายหลังการประกาศผลการเลือกตั้งของวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2562 (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.), 2562) พบว่า พรรคการเมืองที่เกิดขึ้นใหม่ เช่น พรรคพลังประชารัฐ และพรรคอนาคตใหม่ ได้รับคะแนนนิยม

มากในกรุงเทพมหานคร ส่วนพรรคประชาธิปัตย์ซึ่งเป็นพรรคเก่าแก่ ครองใจคน กรุงเทพมหานครมายาวนาน กลับไม่ได้ที่นั่ง ส.ส. ในกรุงเทพมหานครเลย เป็นประเด็นที่น่าสนใจของสังคมในเวลานั้นมาก สื่อมวลชน และนักวิเคราะห์ทางการเมืองต่าง ๆ ได้พากันกล่าวถึงอย่างหลากหลาย อาทิ ยุทธพร อิศรัย กล่าวถึงสาเหตุว่า เนื่องจากคนมีทางเลือกจากพรรคการเมืองมาก และคน กทม. มีนิสัยเบื่อง่าย จึงเป็นพื้นที่สวิงโหวต อีกทั้งปัจจุบันพรรคประชาธิปัตย์ยังคงดำเนินงานทางการเมืองแบบล้าหลัง ทั้งๆ ที่เคยเป็นพรรคการเมืองที่ดำเนินการทางการเมืองได้ดีเยี่ยม แต่เมื่อเวลาผ่านไปไม่เคยปรับเปลี่ยนบุคลากร ยังดำเนินการเมืองแบบเดิม ท้ายสุดคนรุ่นใหม่ในท้องถิ่นจะขยับไปพรรคอื่น (ไทยรัฐออนไลน์, 2562) ศิโรตม์ คล้ามไพบูลย์ (2562) วิเคราะห์ว่า เป็นภาพความฟ่ายแฟ่ตต่อเนื่องของพรรค ครั้งสุดท้ายที่ชนะได้ ส.ส. เป็นอันดับหนึ่ง คือ พ.ศ. 2535 จากนั้น แพ้พรรคชาติไทย พ.ศ. 2538 แพ้พรรคความหวังใหม่ พ.ศ. 2539 แพ้พรรคไทยรักไทย พรรคพลังประชาชน และพรรคเพื่อไทยในปัจจุบัน เส้นทางแห่งความฟ่ายแฟ่ตต่อเนื่องราวสามทศวรรษ ชี้ว่า ความเชื่อมั่นของประชาชนต่อประชาธิปัตย์ สั่นคลอนมานานแล้ว หนึ่งในปัญหาของประชาธิปัตย์คือ ไม่มีผู้นำที่ระดมการสนับสนุนจากประชาชนได้กว้างขวาง นอกจากนี้ ประชาธิปัตย์ยังเผชิญปัญหาที่ไม่สามารถพัฒนานโยบายสาธารณะที่ทำให้ “คนส่วนใหญ่” รู้สึกว่าชีวิตดีขึ้นอย่างบัตรทอง, ขึ้นค่าแรงขั้นต่ำ, อีสานเขียว, ปฏิรูปการเมือง ฯลฯ ต่อให้พรรคจะพยายามสร้างนโยบายแค่ไหนก็ตาม ในส่วนของ อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์ (2562) กล่าวถึง ผลการสำรวจของนิด้าโพลที่พบว่า ประชาชนเบื่อพรรคประชาธิปัตย์สาเหตุ คือ พรรคประชาธิปัตย์ไม่มีความเป็นเอกภาพ มักจะทะเลาะกันตลอดเวลา ขาดความชัดเจน ลีลาการเมืองมากเกินไป และอ้างแต่อุดมการณ์ ผลงานเป็นรูปธรรมจับต้องได้ยาก มีแต่นโยบายสวัสดิการสังคมเป็นหลักที่พอจะจับต้องได้ ตัดสินใจเชื่องช้า ไม่ทันสมัย ไม่ทันต่อเหตุการณ์ ขาดความคิดริเริ่ม ไม่ได้เสนอแนวนโยบายอะไรที่ใหม่และแตกต่างจากเดิม ซึ่งประชาชนอยากเห็นความคิดสร้างสรรค์ ความคิดนอกกรอบ มีนโยบายสาธารณะที่แปลกใหม่ เห็นได้

ว่าจากผลคะแนนการเลือกตั้งจากทั่วประเทศ พรรคการเมืองที่เกิดขึ้นใหม่นั้น มีคะแนนนิยมสูงมากเช่นเดียวกัน

ด้านวิจัยที่เกี่ยวข้อง กฤตยชญ์ สมมุง (2563) ศึกษา พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง วันที่ 24 มีนาคม 2562 กรณีศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช เขตที่ 2 และเขตที่ 5 พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยลงคะแนนเสียงจากปัจจัยด้านพรรคการเมืองมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านตัวบุคคล และด้านปัจจัยการหาเสียง ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกตั้ง พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพ และเขตเลือกตั้งที่ต่างกันมีพฤติกรรมการเลือกตั้งแตกต่างกัน ยกเว้น เพศ อายุ การศึกษา และรายได้ต่างกัน มีพฤติกรรมการเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน ทวีศักดิ์ แสงเงิน จิตานันท์ ปิติเลิศศิริกุล และฐิติมา พรหมทอง (2559) ศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการลงคะแนนเลือกตั้ง ส.ส. ในการเลือกตั้งทั่วไป 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 ของเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ ไม่ใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทุกครั้ง ผู้ที่ไม่เคยไปใช้สิทธิเลยยังมีอยู่ ให้เหตุว่าไม่ชอบผู้สมัคร รองลงมา คือเบื่อหน่าย ผู้เลือกตั้งตัดสินใจไปเลือกตั้งแต่ละครั้ง เป็นการกระทำตามอารมณ์ หรือความพึงพอใจแบบปราศจากเหตุผล คือ ต้องการได้คนที่ตนพอใจไปเป็นผู้แทน รองลงมา ให้เหตุผลว่า เพื่อน/ญาติพี่น้องชวน เป็นการเห็นคนอื่นกระทำแล้วกระทำตาม ดาวเรือง นาคสวัสดิ์ (2559) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้ง ส.ส. จังหวัดสุโขทัย ในห้วงเวลาปี พ.ศ. 2559 พบว่า ชาวสุโขทัยมีการเปิดรับสื่อทั่วไปโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเปิดรับสื่อโทรทัศน์มากที่สุด สื่ออินเทอร์เน็ต สื่อวิทยุ และสื่อหนังสือพิมพ์ อยู่ในระดับมาก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง ส.ส. อยู่ในระดับมาก (ด้านพรรคการเมืองที่สังกัด และด้านคุณลักษณะของผู้สมัครรับเลือกตั้ง อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านนโยบายของผู้สมัคร ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง และด้านสื่อบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก) ชัยพจน์

จำเรณุนิติพงศ์ (2557) ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือก ส.ส. ของประชาชนในเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดชลบุรี พบว่า ประชาชนมีการตัดสินใจเลือกตั้ง ส.ส. อยู่ในระดับมาก ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งนั้น ปัจจัยด้านเหตุผลในการเลือก ส.ส. อยู่ในระดับมาก (ความคาดหวังตัวบุคคล คุณสมบัติส่วนบุคคลของผู้สมัคร กลยุทธ์ในการหาเสียง ความสัมพันธ์ภาพ และนโยบายพรรค และภาพลักษณ์ของพรรคที่สังกัด) ปัจจัยด้านการออกเสียงเลือกตั้งอยู่ในระดับมาก (สถานภาพ ความรู้สึกทางการเมือง สภาพแวดล้อมของช่วงเวลา สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม และสภาพทางด้านจิตวิทยา) การมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับมาก (การจัดกิจกรรมชุมชน การจัดกิจกรรมการเลือกตั้ง การจัดกิจกรรมการรวมกลุ่มเพื่อผลประโยชน์ การจัดกิจกรรมการแสดงออกความคิดเห็น การจัดกิจกรรมด้านการเมืองและการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับพรรคการเมือง) ผลการเปรียบเทียบ ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง ประชาชนที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองและการเลือกตั้งต่างกัน มีการตัดสินใจเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีการตัดสินใจเลือกตั้ง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทั้งนี้ เพราะต้องการให้บุคคลที่ตนชื่นชอบได้รับการเลือกตั้ง เพื่อเข้าไปดำรงตำแหน่งสำคัญ ที่สามารถตอบสนองนโยบาย และให้ความช่วยเหลือหรือเอื้อกับอาชีพของตนจากนโยบายของพรรคนั้นๆ ได้ วัลลภ รัฐจัตรานนท์ และนพพล อัครฮาต (2555) ศึกษา สถานภาพทางสังคมกับพฤติกรรมการเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2554: กรณี ศึกษาจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้แก่ ลักษณะที่อยู่อาศัย ถิ่นที่เกิด การศึกษา อาชีพ รายได้ และความรู้ ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกพรรคการเมือง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ลักษณะที่อยู่อาศัย ถิ่นที่เกิด การศึกษา อาชีพ และรายได้ และปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจจะเลือกพรรคการเมืองเดิม ได้แก่ การศึกษา อาชีพ และความรู้ ถวิวลดี บุรีกุล (2554) ศึกษา การเมืองเรื่องเลือกตั้งและปัจจัยสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกพรรค

การเมือง และผู้สมัคร: วิเคราะห์จากการเลือกตั้ง 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 พบว่า ประชาชนสนใจที่สถานะหรือจุดยืนของผู้สมัครในประเด็นต่าง ๆ รวมบุคลิกภาพของผู้สมัครการณรงค์หาเสียง ความเข้าใจในประเด็นการหาเสียง ล้วนมีอิทธิพลต่อการเลือกผู้สมัคร นอกจากนี้ ประเด็นทางสังคมก็เป็นสิ่งสำคัญในการไปเลือกตั้ง สิ่งที่พรรคการเมืองใช้ในการรณรงค์หาเสียงที่เน้นประเด็นทางสังคมต่าง ๆ มีผลต่อการกำกับบรรทัดฐานของสังคม ตลอดจนการคิดถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับ และสามารถอธิบายความแตกต่างเชิงเศรษฐกิจและสังคมหรือระหว่างชนชั้นที่กำลังปรากฏขึ้น นั่นคือประชาชนที่มีการศึกษาน้อยกว่าจะเลือกพรรคเพื่อไทยมากกว่า และมีความแตกต่างกันตามภาคอย่างชัดเจนในทางการเลือกตั้ง และยังสอดคล้องกับประเด็นทางสังคม คือ การชูนโยบายในการหาเสียงที่นำมาสู่การตัดสินใจ และการสื่อสารทางการเมืองที่ประชาชนที่รับสื่อจากพรรคมากจะมีแนวโน้มในการเลือกพรรคนั้น อีกทั้งพบว่าความไม่พอใจผลงานของรัฐบาลก่อนทำให้ประชาชนพากันทะคะแนนให้กับพรรคที่คาดว่าจะทำงานได้ดีกว่าและสามารถนโนบายไปปฏิบัติได้อย่างเป็นผล และพวกเขาได้รับผลประโยชน์ ซึ่งเป็นการตัดสินใจบนหลักเหตุผล

จากผลการเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครที่มีความเปลี่ยนแปลงจากเดิมค่อนข้างชัดเจน และจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งของประชาชน นำไปสู่ข้อสงสัยว่า ประชาชนในกรุงเทพมหานครอาศัยปัจจัยใดในการตัดสินใจเลือกตั้ง ส.ส. เมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2562

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการตัดสินใจเลือก ส.ส. ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือก ส.ส. ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคลต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจเลือก ส.ส. แตกต่างกัน
2. ช่องทางการรับข่าวสารต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจเลือก ส.ส. แตกต่างกัน
3. การรับข่าวสารทางการเมืองมีผลต่อการตัดสินใจเลือก ส.ส.
4. ทศนคติทางการเมืองมีผลต่อการตัดสินใจเลือก ส.ส.

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร ได้แก่ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 5,419,608 คน และมีผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 4,066,808 คน (สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2563) ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีแบบโควตา กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากเขตเลือกตั้งทั้งหมด 30 เขต เขตละ 14 ตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 420 ตัวอย่าง จากนั้นใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง คือ ผู้ตอบแบบสอบถามต้องเป็นผู้ที่ใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. ในเขตกรุงเทพมหานคร เท่านั้น ในเชิงคุณภาพ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ ใช้วิธีเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยเฉพาะเจาะจงเป็นนักวิชาการหรือผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์และสร้างขึ้นเอง สอบถามข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ช่องทางการรับข่าวสาร ทศนคติทางการเมือง และการรับข่าวสารทางการเมือง คุณสมบัติของผู้สมัครฯ พรรคการเมือง สิ่งตอบแทนและผลประโยชน์ที่จะได้รับ ความพึงพอใจหลังทราบผลการเลือกตั้ง ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ
2. แบบสัมภาษณ์ ใช้สำหรับสัมภาษณ์นักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิ และ/หรือนักวิชาการอิสระ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยใช้วิธีการตรวจสอบความตรง (validity) โดยใช้การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (The Index of Item Objective Congruence--IOC) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยง (reliability) โดยการ tryout และหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient)

การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลชนิดทฤษฎีภูมิ รวบรวมจากการศึกษาเอกสารและฐานข้อมูล ข้อมูลชนิดปฐมภูมิ ได้รับโดยตรงจากกลุ่มตัวอย่าง การวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณ ใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ใช้ One way ANOVA วิเคราะห์ความแตกต่างกันของตัวแปรอิสระ และทดสอบสมมติฐานด้วย Regression Analysis การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีถอดคำสัมภาษณ์ สรุป จับใจความสำคัญ ตีความหมาย เรียบเรียงตามประเด็นที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ แล้วสังเคราะห์ร่วมกันเพื่อให้ได้ข้อสรุป

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย (ร้อยละ 62.6) มีช่วงอายุ 33-37 ปี (ร้อยละ 26.2) สถานภาพโสด (ร้อยละ 44.0) สมรส (ร้อยละ 43.8) ระดับการศึกษาสูงสุด ปริญญาตรี (ร้อยละ 53.0) เป็นพนักงาน/ลูกจ้าง บริษัทเอกชน (ร้อยละ 28.6) ข้าราชการ/พนักงาน/ลูกจ้าง ในหน่วยงานราชการ (ร้อยละ 20.7) มีรายได้ต่อเดือน 20,001-35,000 บาท (ร้อยละ 49.8) มีความเพียงพอของรายได้ต่อเดือน อยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 40.7) รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งจากช่องทางทีวี (ร้อยละ 88.6) โซเชียล: ไลน์ เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ ฯลฯ (ร้อยละ 84.5) ชอบรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งจากช่องทาง โซเชียล: ไลน์ เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ ฯลฯ (ร้อยละ 41.7) ทีวี (ร้อยละ 34.3)

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีทัศนคติทางการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยอยู่ในระดับมาก (Mean = 4.26) มีการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 3.43) ตัดสินใจเลือก ส.ส. จากคุณสมบัติของตัวผู้สมัครอยู่ในระดับมาก (Mean = 4.21) จากนโยบายของพรรคการเมืองอยู่ในระดับมาก (Mean = 4.04) จากพรรคการเมือง อยู่ในระดับมาก (Mean = 3.97) จากสิ่งตอบแทนและผลประโยชน์ที่จะได้รับอยู่ในระดับปานกลาง (Mean = 3.19) ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีความพึงพอใจหลังทราบผลการเลือกตั้งอยู่ในระดับน้อย (Mean = 2.04)

ด้านการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล (อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด อาชีพ และรายได้ต่อเดือน) ต่างกัน มีผลต่อการตัดสินใจเลือก ส.ส. แตกต่างกันไป ปัจจัยด้านช่องทางการรับข่าวสารต่างกัน มีผลต่อการตัดสินใจเลือก ส.ส. ไม่แตกต่างกัน ปัจจัยด้านทัศนคติทางการเมือง มีผลต่อการตัดสินใจเลือก ส.ส. และปัจจัยด้านการรับข่าวสารทางการเมือง มีผลต่อการตัดสินใจเลือก ส.ส.

อภิปรายผลการวิจัย

1. การตัดสินใจเลือก ส.ส. ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

จากผลการวิจัย ในการเลือกตั้งทั่วไป วันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2562 ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ตัดสินใจเลือก ส.ส. โดยพิจารณาจาก (1) ด้านคุณสมบัติของตัวผู้สมัคร (2) ด้านนโยบายของพรรคการเมือง (3) ด้านตัวพรรคการเมือง และ (4) ด้านสิ่งตอบแทนและผลประโยชน์ที่จะได้รับ เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย โดย 3 ด้านแรก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านสิ่งตอบแทนและผลประโยชน์ที่จะได้รับอยู่ในระดับปานกลาง

เป็นข้อสังเกตว่า แม้ประชาชนส่วนใหญ่จะสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไป ถึงร้อยละ 84 และมีทัศนคติในระบอบประชาธิปไตยค่อนข้างสูง มีความเข้าใจระบบการเมืองเชิงโครงสร้างค่อนข้างมาก (สังเกตจาก ปัจจัยด้าน

ทัศนคติทางการเมืองของประชาชน ที่มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และข้อ “การเลือกตั้ง เป็นปัจจัย พื้นฐานที่นำมาสู่ระบอบประชาธิปไตยที่มั่นคงและมีเสถียรภาพ” กับข้อ “การเลือกตั้ง นำมาซึ่งเสรีภาพ ความเสมอภาค ความยุติธรรม และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด) นำไปสู่ความเชื่อของประชาชนที่ว่า นโยบายของพรรคการเมืองนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่จะเป็นแรงผลักดัน ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคม และปัญหาอื่นๆ ที่สะสมมาอย่างยาวนานได้ หรือนำไปสู่การบริหารประเทศตามแนวคิดที่ตนศรัทธาได้ ทั้งนี้ สืบเนื่องจากผลการวิจัย (1) ด้านนโยบายของพรรคการเมือง ข้อ “ชอบนโยบายต่างๆ ของพรรคการเมืองนี้” กับข้อ “พรรคการเมืองมีอุดมการณ์ทางการเมืองแบบเดียวกันกับท่าน” เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในกลุ่ม กับ (2) ด้านสิ่งตอบแทนและผลประโยชน์ที่จะได้รับที่มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และข้อ “การมีรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งจะสร้างการเปลี่ยนแปลงและแก้ปัญหาของประเทศได้” กับข้อ “การมีรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง จะช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม” เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก) ประกอบกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีต่างๆ โดยเฉพาะทางด้านการสื่อสารและโซเชียลมีเดีย ช่วยให้ประชาชนนั้นสามารถคอยติดตามตรวจสอบผลงานต่างๆ ของพรรคการเมืองในเชิงประจักษ์ได้ง่ายขึ้น ดังนั้น พรรคการเมืองที่ถูกเลือกเข้ามาเป็นเสียงส่วนใหญ่เพื่อทำหน้าที่ในการบริหารประเทศ จึงน่าจะมี ความพยายามดำเนินการตามนโยบายที่ได้หาเสียงไว้มากขึ้นกว่าแต่ก่อน

แต่ทว่า สภาพสังคมของกรุงเทพมหานครและสถานการณ์บ้านเมืองในขณะนั้น ทำให้ประชาชนไม่มีความมั่นใจเกี่ยวกับนโยบายต่างๆ ของพรรคการเมือง เพราะต่างก็หาเสียงด้วยนโยบายที่คล้ายกันมาก เมื่อพิจารณารายได้ในครัวเรือน ก็มีความถดถอยต่อเนื่องมายาวนาน นับจากมีการประท้วงกันไปมาระหว่าง 2 ขั้วอำนาจทางการเมือง และสิ้นสุดลงด้วยการประท้วงของกลุ่ม “คณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงปฏิรูปประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์แบบอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข” (กปปส.) อัน

ส่งผลให้ประเทศก้าวสู่การปกครองภายใต้เผด็จการทหาร ตั้งแต่ พ.ศ. 2557 เป็นต้นมา ประชาชนมองว่า การฟื้นตัวของเศรษฐกิจจึงไม่น่าจะแก้ไขได้ในระยะเวลาอันสั้น หรือแก้ไขได้โดยการเลือกตั้งเพียงครั้งเดียว (สังเกตจากข้อ “การออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง จะทำให้สภาพเศรษฐกิจโดยรวมดีขึ้น” มีค่าเฉลี่ย 2.68 กับข้อ “การออกไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง จะส่งผลให้ชีวิตความเป็นอยู่ของท่านดีขึ้น” มีค่าเฉลี่ยเพียง 2.65) และมีความเป็นไปได้ที่ว่า พรรคการเมืองที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นผู้บริหารประเทศ อาจไม่สามารถดำเนินตามนโยบายที่หาเสียงไว้ได้ เนกเช่นทุกครั้งที่ผ่านมา รวมทั้งมีความเป็นไปได้ว่า อาจมีการสืบทอดอำนาจจากเผด็จการทหาร คสช. อีก ดังนั้น ประชาชนส่วนใหญ่ จึงตัดสินใจเลือก ส.ส. โดยใช้ด้านคุณสมบัติของตัวผู้สมัคร เป็นปัจจัยสำคัญมากที่สุด ซึ่งผู้สมัครนั้นไม่จำเป็นต้องเป็นผู้มีชื่อเสียง แต่เน้นที่ความสามารถ แก้ไขปัญหาของชุมชนได้ มีวิสัยทัศน์ และความคิดที่ก้าวหน้า มีการเข้าร่วมกิจกรรมช่วยเหลือสังคมและชุมชน รวมทั้ง พิจารณาอุดมการณ์ทางการเมืองของผู้สมัครด้วย

ผลการวิจัยนี้ ต่างจากการศึกษาของ กฤตยชญ์ สมม่ง (2563) เรื่อง พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง วันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2562 กรณีศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช เขตที่ 2 และเขตที่ 5 ที่พบว่า ประชาชนเขตที่ 2 และเขตที่ 5 จังหวัดนครศรีธรรมราช ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยลงคะแนนเสียงจากปัจจัยด้านพรรคการเมืองมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านตัวบุคคล เช่นเดียวกับการศึกษาของ ดาวเรือง นาคสวัสดิ์ (2559) เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสุโขทัย ในห้วงเวลาปี พ.ศ. 2559 ที่พบว่า ปัจจัยด้านพรรคการเมืองที่สังกัด และปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้สมัครรับเลือกตั้ง มีผลอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเป็นไปได้ว่า ลักษณะทางสังคมของประชาชน และการดำเนินการทางการเมืองระหว่างกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัดนั้น มีความแตกต่างกัน ประชาชนในต่างจังหวัดอาจได้รับความช่วยเหลือ หรือมีความผูกพันกับพรรคการเมืองเก่าแก่ในท้องถิ่นมากกว่าสังคม

กรุงเทพมหานคร จึงพิจารณาจากปัจจัยพรรคการเมืองก่อนเป็นลำดับแรก ซึ่งเมื่อลองพิจารณาปัจจัยด้านพื้นที่ ให้เป็นพื้นที่กรุงเทพมหานครเหมือนกัน พบว่า ผลการวิจัยมีความคล้ายกันกับการศึกษาของ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต ในปี พ.ศ. 2561 ที่ได้สำรวจความคิดเห็นของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและศึกษาปัจจัยสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกผู้สมัคร ส.ส. พบว่า ปัจจัยที่ประชาชนใช้ตัดสินใจเลือกผู้สมัคร ส.ส. ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความรู้ความสามารถ ประวัติส่วนตัว พื้นฐานการศึกษา และประสบการณ์ทางการเมือง (กรุงเทพมหานคร, 2561) ซึ่งล้วนเป็นคุณสมบัติของตัวผู้สมัครทั้งสิ้น สอดคล้องกับการให้ข้อมูลสำคัญของผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่ง ที่ให้ข้อมูลว่า การที่ประชาชนตัดสินใจเลือกผู้สมัคร ส.ส. ท่านนั้นๆ เป็นการตัดสินใจเลือกด้วยเหตุผลด้านคุณสมบัติของตัวผู้สมัครฯ เป็นสิ่งสำคัญอันดับแรกมากกว่าเหตุผลด้านอื่นๆ เพราะยังเชื่อมั่นว่า ประชาชนส่วนใหญ่ นั้น ยังคงยึดโยงกับตัวบุคคลมากกว่าพรรคการเมือง หรือนโยบายของพรรคการเมือง

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือก ส.ส. ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร

2.1 ปัจจัยส่วนบุคคล

จากผลการวิจัย พบว่า เพศต่างกัน และสถานภาพสมรสต่างกัน มีผลต่อการตัดสินใจเลือก ส.ส. ไม่แตกต่างกัน ส่วนความเพียงพอของรายได้ต่างกัน มีผลต่อการตัดสินใจเลือก ส.ส. ไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านสิ่งตอบแทนและผลประโยชน์ แสดงว่า สิ่งตอบแทนและผลประโยชน์สามารถมีผลต่อการตัดสินใจเลือก ส.ส. ในกลุ่มผู้ที่มีความเพียงพอของรายได้ต่างกันได้ สอดคล้องกับผลการศึกษาในด้านสิ่งที่เกี่ยวข้องกับรายได้และความมั่นคงในชีวิตความเป็นอยู่หรือการดำรงชีพ นั่นคือ ผู้ที่มีกลุ่มอายุต่างกัน ระดับการศึกษาสูงสุดต่างกัน อาชีพต่างกัน และรายได้ต่อเดือนต่างกัน จะมีมุมมองในการตัดสินใจที่แตกต่างกัน ผลการวิจัยนี้ มีความเหมือนและแตกต่างกับงานวิจัยอื่นๆ อาทิ เรื่อง พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง วันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2562 กรณีศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช เขตที่ 2 และเขตที่ 5 ของ กฤษฎาชัย สมมุง (2563) พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีพฤติกรรมการเลือกตั้งแตกต่าง

กัน ยกเว้น เพศ อายุ การศึกษา และรายได้ต่างกัน มีพฤติกรรมการเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน, เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือก ส.ส. ของประชาชนในเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดชลบุรี ของ ชัยพจน์ จำเริญนิติพงศ์ (2557) พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีการตัดสินใจเลือกตั้ง ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น เพศ อายุ ระดับการศึกษาต่างกัน มีการตัดสินใจเลือกตั้งไม่แตกต่างกัน, เรื่อง สถานภาพทางสังคมกับพฤติกรรมการเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2554: กรณีศึกษาจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ของ วัลลภ รัฐนัตรา นนท์ และนพพล อัครชาติ (2555) ที่พบว่า เพศ อายุ สถานภาพสมรส ลักษณะที่อยู่อาศัย ถิ่นที่เกิด การศึกษา อาชีพ และรายได้ ผลต่อการเลือกพรรคการเมือง ความแตกต่างที่เกิดขึ้นนี้ อาจเป็นเพราะช่วงเวลาในการทำวิจัยนั้น มีสภาพเศรษฐกิจและสังคมไม่เหมือนกัน รวมถึงลักษณะของกลุ่มตัวอย่างและสถานที่เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยที่มีความแตกต่างกัน ทำให้ผลการวิจัยด้านปัจจัยส่วนบุคคลนั้นมีความแตกต่างกัน คล้ายกับคำกล่าวของ ชุติมา ศิริเมธาวิ (2560) ที่กล่าวว่า สังคมนั้น ประกอบด้วยชนชั้นทางสังคม และชนชั้นดังกล่าว มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงของบุคคล บุคคลต่างชนชั้นกันจะมีแบบแผนพฤติกรรมที่ต่างกันไป

2.2 ปัจจัยช่องทางการรับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง พบว่า ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร ได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งผ่านช่องทางโทรทัศน์ (ทีวี) มากที่สุดถึงร้อยละ 88.6 และรับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งผ่านทางโซเชียลมีเดีย ในระดับที่ใกล้เคียงกัน ส่วนด้านความชอบนั้น ประชาชนชอบรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งจากช่องทางโซเชียลมีเดียมากที่สุด เมื่อเทียบกับผลการศึกษาของ ดาวเรือง นาคสวัสดิ์ (2559) เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้ง ส.ส. จังหวัดสุโขทัย ในห้วงเวลาปี พ.ศ. 2559 พบว่า ชาวสุโขทัยมีการเปิดรับสื่อโทรทัศน์มากที่สุด ส่วนการเปิดรับสื่ออินเทอร์เน็ต สื่อวิทยุ และสื่อหนังสือพิมพ์ อยู่ในระดับมาก เห็นได้ว่า ช่องทางในการรับข่าวสารของประชาชนมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนไปใช้ช่องทางอินเทอร์เน็ตและ

โซเชี่ยลมีเดียมากขึ้น แต่ในงานวิจัยของปีนี้ พบว่า ปัจจัยช่องทางการรับข่าวสารต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจเลือก ส.ส. ไม่แตกต่างกัน (ยกเว้นด้านสิ่งตอบแทนและผลประโยชน์) อาจเป็นไปได้ว่าข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ได้ถูกเผยแพร่กระจายไปยังทุกสื่อทุกช่องทาง โดยใช้ชุดข้อมูลเดียวกัน การได้รับข้อมูลจากสื่อในรูปแบบที่แตกต่างจึงไม่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้ง ส.ส. ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร (ยกเว้นด้านสิ่งตอบแทนและผลประโยชน์)

2.3 ปัจจัยการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง พบว่า ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร มีการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง ใช้วิธีการพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเกี่ยวกับเรื่องการเมืองกับบุคคลอื่น แล้วนำข้อมูลข่าวสารทางการเมืองมาวิเคราะห์เพื่อใช้ในการตัดสินใจ ทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการเมือง เช่น ไปเลือกตั้ง ไปฟังปราศรัย ฯลฯ มีความสนใจในการติดตามข่าวสารทางการเมือง หรือติดตามสื่อที่มีบทวิเคราะห์ทางการเมือง และพบว่า รูปแบบของการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองนั้นได้เปลี่ยนไปจากแต่ก่อน การรับฟังการปราศรัยหาเสียงของพรรคการเมือง หรือนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติลดลง การรับฟังการบรรยาย อภิปราย หรือการเสวนาเกี่ยวกับปัญหาทางการเมืองและสถานการณ์ของบ้านเมืองตามที่มีองค์กรต่างๆ ได้จัดขึ้นมีค่อนข้างน้อย คือ ไม่ค่อยให้ความสนใจ อาจเป็นเพราะประชาชนสามารถเข้าถึงข่าวสารต่างๆ ได้เองในเวลาว่างจากภารกิจ หรือในเวลาที่ต้องการ ผ่านทางอินเทอร์เน็ต ไม่ต้องถูกจำกัดด้วยเวลาของการจัดงาน ผลการวิจัย ยังพบว่า ปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง มีผลต่อการตัดสินใจเลือก ส.ส. ในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถพยากรณ์ ได้ร้อยละ 23.4 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ ± 0.126 สอดคล้องกับการศึกษา เรื่องการเมืองเรื่องเลือกตั้งและปัจจัยสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกพรรคการเมือง และผู้สมัคร: วิเคราะห์จากการเลือกตั้ง 3 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 โดย ธิวลวดี บุรีกุล (2554) ที่พบว่า ประชาชนสนใจที่สถานะหรือจุดยืนของผู้สมัครในประเด็นต่างๆ รวมบุคลิกภาพของผู้สมัครการรณรงค์หาเสียง ความเข้าใจในประเด็นการหาเสียง

ล้วนมีอิทธิพลต่อการเลือกผู้สมัคร การชูนโยบายในการหาเสียงที่นำมาสู่การตัดสินใจ และการสื่อสารทางการเมืองที่ประชาชนที่รับสื่อจากพรรคมากจะมีแนวโน้มในการเลือกพรรคนั้น อีกทั้งพบว่าความไม่พอใจผลงานของรัฐบาลก่อนทำให้ประชาชนพากันทะคะแนนให้กับพรรคที่คาดว่าจะทำงานได้ดีกว่าและสามารถนำนโยบายไปปฏิบัติได้อย่างเป็นผล และพวกเขาได้รับผลประโยชน์ ซึ่งเป็นการตัดสินใจบนหลักเหตุผล

2.4 ปัจจัยทัศนคติทางการเมือง ประชาชนในเขต

กรุงเทพมหานคร มีทัศนคติทางการเมืองอยู่ในระดับมาก มีความเข้าใจว่า การเลือกตั้งเป็นปัจจัยพื้นฐานที่นำมาสู่ระบอบประชาธิปไตยที่มั่นคงและมีเสถียรภาพ นำมาซึ่งเสรีภาพ ความเสมอภาค ความยุติธรรม และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยเห็นว่า การประท้วง ชุมนุมปิดสถานที่สำคัญ แม้เป็นกลยุทธ์จะทำให้บรรลุเป้าหมายได้ แต่เป็นสิ่งที่ผู้ชุมนุมไม่ควรกระทำ การชุมนุม หรือการแสดงออกทางการเมืองเพื่อเรียกร้องต่อรัฐบาลนั้นเป็นสิ่งที่กระทำได้โดยเสรีภาพ トラบใดที่ไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น เพราะการปกครองระบอบประชาธิปไตย สังคมมีความคิดเห็นที่แตกต่างและขัดแย้งกันได้เป็นเรื่องปกติ แต่ใช้เหตุผล เคารพสิทธิเสรีภาพซึ่งกันและกัน และไม่ใช้ความรุนแรง ขณะเดียวกัน ก็มีผู้ที่เกิดความเบื่อหน่ายและไม่เห็นประโยชน์ในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งอยู่ด้วย จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านทัศนคติทางการเมือง มีผลต่อการตัดสินใจเลือก ส.ส. ในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถพยากรณ์ ได้ร้อยละ 16.9 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ เท่ากับ ± 0.195 ขณะที่การศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในการเลือกตั้งทั่วไป 2 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 ของเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ของ ทวีศักดิ์ แสงเงิน จิตานันท์ ปิติเลิศศิริกุล และจิตติมา พรหมทอง (2559) พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ส.ส. แต่การตัดสินใจไปเลือกตั้งแต่ละครั้ง เป็นการกระทำตามอารมณ์ หรือความพึงพอใจแบบ

ปราศจากเหตุผล ต้องการได้คนที่ตนพอใจไปเป็นผู้แทน หรือให้เหตุผลว่า เพื่อน/ญาติพี่น้องชวน ซึ่งเป็นการออกเสียงเลือกตั้งแบบกระทำตาม หรือเห็นคนอื่นกระทำแล้วกระทำตาม ส่วนที่ไปด้วยจิตสำนึกของความเป็นประชาธิปไตยมีน้อยมาก

กล่าวโดยสรุป จากปัจจัยทั้ง 4 ด้าน ปัจจัยส่วนบุคคลส่วนใหญ่ต่างกัน มีผลต่อการตัดสินใจเลือก ส.ส. ของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน โดยเฉพาะด้านสิ่งตอบแทนและผลประโยชน์ ส่วนปัจจัยช่องทางการรับข่าวสารต่างกันมีผลต่อการตัดสินใจเลือก ส.ส. ไม่แตกต่างกัน (ยกเว้นด้านสิ่งตอบแทนและผลประโยชน์) จะเห็นได้ว่า ทั้ง 2 ปัจจัยนี้ มีตัวแปรสำคัญเกี่ยวข้องคือ ด้านสิ่งตอบแทนและผลประโยชน์ หมายความว่า ประชาชนมีความคาดหวังมากกับการเลือกตั้ง ส.ส. คาดหวังว่า รัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งจะสร้างการเปลี่ยนแปลงและแก้ปัญหาของประเทศ ช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมได้ การออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งครั้งนี้ มีความหวังว่าจะทำให้สภาพเศรษฐกิจโดยรวมดีขึ้น จะส่งผลให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น แต่เมื่อ กกต. ประกาศผลการเลือกตั้งอย่างเป็นทางการ ประชาชนมีความรู้สึกผิดหวังและสิ้นหวัง มีความพึงพอใจในกระบวนการจัดการเลือกตั้งของ กกต. ในระดับน้อย ความคาดหวังที่ว่าหลังการเลือกตั้งแล้ว (1) ประเทศจะสามารถพัฒนาระบบการปกครอง ไปสู่ความเป็นระบอบประชาธิปไตยได้ (2) เศรษฐกิจและชีวิตความเป็นอยู่จะดีขึ้น (3) ปัญหาความเหลื่อมล้ำและปัญหาต่างๆ ทางสังคมจะได้รับการแก้ไข ทั้ง 3 ข้อ อยู่ในระดับน้อยที่สุด ปัจจัยถัดมา คือ ปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง และปัจจัยด้านทัศนคติทางการเมือง มีผลต่อการตัดสินใจเลือก ส.ส. ในเขตกรุงเทพมหานคร ตัวอย่างที่ชัดเจนมากใน 2 ปัจจัยนี้ ได้แก่ การที่พรรคประชาธิปัตย์ไม่ได้ที่นั่ง ส.ส. ในกรุงเทพมหานครเลย เป็นเพราะประชาชนสามารถรับรู้ข่าวสารทางการเมืองได้อย่างรวดเร็ว มีการถกประเด็นร้อนแรงต่างๆ ในสังคมอย่างกว้างขวาง ประเด็นร้อนแรงในช่วงเวลานั้น อาทิ การดึงตัวอดีต ส.ส. จากพรรคต่างๆ เข้าสู่พรรคพลังประชารัฐ สนับสนุน พลเอกประยุทธ์

จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี, การเปิดตัวพรรคอนาคตใหม่ เป็นแนวทางของคนรุ่นใหม่, การปรากฏพระรูปทูลกระหม่อมหญิงอุบลรัตนราชกัญญา สิริวัฒนาพรรณวดี เสด็จร่วมงานมงคลสมรสของนางสาวแพทองธาร ชินวัตร การเปิดตัวว่าที่ผู้ถูกเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของพรรคไทยรักษาชาติ ซึ่งนำไปสู่การยุบพรรคไทยรักษาชาติในเวลาต่อมา การเปิดตัวคนรุ่นใหม่ และออกนโยบายประชานิยมประเภทขายฝันของทุกพรรคการเมือง ทำให้พรรคใหญ่เกือบทุกพรรค มีนโยบายในแต่ละด้านคล้ายคลึงกันไปหมด พรรคไหนออกนโยบายก่อน ก็จะถูกพรรคอื่นออกนโยบายลักษณะเกทับเสมอ การประกาศจุดยืนของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ในช่วงโค้งสุดท้ายก่อนการเลือกตั้ง ที่จะไม่เข้าร่วมกับแนวทางสืบทอดอำนาจเผด็จการทหารของพรรคพลังประชารัฐ ฯลฯ โดยเฉพาะประเด็นสุดท้าย เป็นเหตุสำคัญทำให้ผู้ที่ต้องการฝั่งพรรคเพื่อไทยหรือฝั่งนายทักษิณ ชินวัตรขึ้นมาเป็นรัฐบาลไม่มีทางเลือกอื่น นอกจากหันไปเทคะแนนเสียงให้กับพรรคพลังประชารัฐที่มีรัฐบาลหนุนหลังอย่างเต็มที่ มีโอกาสได้รับชัยชนะและจัดตั้งรัฐบาลสูงกว่าพรรคประชาธิปัตย์ ขณะเดียวกัน ผู้ที่รู้สึกเบื่อ กับพรรคเพื่อไทย และมีแนวโน้มเข้าร่วมกับพรรคไทยรักษาชาติ เมื่อพรรคไทยรักษาชาติถูกยุบ ก็ไม่ถึงกับข้ามไปลงคะแนนให้กับฝั่งพรรคประชาธิปัตย์ หรือพรรคพลังประชารัฐอย่างแน่นอน ดังนั้น การเพิ่มคะแนนให้กับพรรคอนาคตใหม่ จึงเป็นทางเลือกสำหรับกลุ่มคนเหล่านี้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

สนามการเลือกตั้งในกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2562 มีความแตกต่างไปจากทุกครั้งที่ผ่านมา มีกลุ่มคนรุ่นใหม่ก้าวสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น กลุ่มคนเหล่านี้ มีกระแสทางความคิดที่มีการแพร่กระจายและเปลี่ยนแปลงได้

อย่างรวดเร็ว ในการเลือกตั้งครั้งต่อไปจะยังมีกลุ่มคนรุ่นใหม่มากขึ้นอีก พรรคการเมืองควรต้องมีการสร้างเสริมปลูกฝังทัศนคติเกี่ยวกับอุดมการณ์ทางการเมือง และทัศนคติการปกครองในระบอบประชาธิปไตยให้กับกลุ่มคนที่เป็นคลื่นลูกใหม่ของพรรคอย่างเร่งด่วน และต้องมีการลงพื้นที่ช่วยเหลือประชาชนอย่างสม่ำเสมอ เพราะปัจจัยด้านคุณสมบัติของผู้สมัครอาจจะเป็นปัจจัยสำคัญลำดับแรกของการเลือกตั้งในครั้งหน้าก็เป็นได้ สำหรับประชาชน โดยเฉพาะกลุ่มคนรุ่นใหม่ ควรต้องศึกษาทำความเข้าใจ และปลูกฝังทัศนคติการปกครองในระบอบประชาธิปไตยให้กับตนเองให้มากขึ้น ต้องมีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ถอดบทเรียนทางประวัติศาสตร์ มีความรอบรู้หลักการเมืองการปกครอง ศึกษาข้อมูลอย่างรอบด้าน ให้เท่าทันในเล่ห์เหลี่ยมของนักการเมือง หรือเล่ห์กลทางการเมือง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีลักษณะเป็นสังคมเมืองหลวง ผลการวิจัยอาจมีคำตอบเฉพาะตามลักษณะของสังคมเมือง การนำผลการวิจัยไปปรับใช้ในจังหวัดต่างๆ อาจทำได้กับเขตการเลือกตั้งที่มีลักษณะเป็นสังคมเมืองคล้ายกันเท่านั้น การวิจัยครั้งต่อไป อาจศึกษาเปรียบเทียบในเขตพื้นที่ที่มีลักษณะสังคมท้องถิ่นกับลักษณะสังคมเมือง เพื่อให้เห็นความแตกต่างในรายละเอียดมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรุงเทพมหานคร. (2561). เผย '5 ปัจจัยสำคัญ' ที่ปชช.ใช้ตัดสินใจเลือกผู้สมัคร ส.ส. ครั้งต่อไป. ค้นเมื่อ 18 ตุลาคม 2563, จาก <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/810114>
- กฤตยชญ์ สมม่ง. (2563). พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง วันที่ 24 มีนาคม 2562 กรณีศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช เขตที่ 2 และเขตที่ 5. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรังสิต.
- ชัยพจน์ จำเริญนิติพงศ์. (2557). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนในเขตเลือกตั้งที่ 1 จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชุตินา ศิริเมธาวิ. (2560). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดลพบุรี: ศึกษาในช่วงเวลาปี พ.ศ. 2560. สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกริก.
- ดาวเรือง นาคสวัสดิ์. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสุโขทัย ในช่วงเวลาปี พ.ศ. 2559. สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกริก.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2554). การเมืองเรื่องเลือกตั้งและปัจจัยสำคัญต่อการตัดสินใจเลือกพรรคการเมืองและผู้สมัคร: วิเคราะห์จากการเลือกตั้ง 3 ก.ค. 2554. วารสารสถาบันพระปกเกล้า, 9(2): 5-28.
- ทวีศักดิ์ แสงเงิน, จิตานันท์ ปิติเลิศศิริกุล และจิตติมา พรหมทอง. (2559). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการลงคะแนนเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในการเลือกตั้งทั่วไป 2 กรกฎาคม 2554 ของเขตพญาไท กรุงเทพมหานคร. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. 2(1): 68-79.

- ไทยพีบีเอส. (2562). เลือกตั้ง 2562: เช็กชื่อ 51.4 ล้านคน ตรวจสอบสิทธิเลือกตั้ง.
ค้นเมื่อ 18 ตุลาคม 2563, จาก
<https://news.thaipbs.or.th/content/278084>
- ไทยรัฐออนไลน์. (2562). คนผิดหวังมาก เปิดจุดเปราะ "ประชาธิปไตย" เสี่ยงสูญ
พันธุ์ หรือไม่. ค้นเมื่อ 18 ตุลาคม 2563, จาก
<https://www.thairath.co.th/news/politic/1587975>
- วัลลภ รัฐฉัตรานนท์ และนพพล อัครชาติ. (2555). สถานภาพทางสังคมกับ
พฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2554: กรณีศึกษาจาก
ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่อาศัยอยู่ในเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร. วารสารสห
วิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา. 1(1): 33-40.
- เวิร์คพอยท์ทูเดย์. (2562). เลือกตั้ง 62 | ย้ายพรรครับเลือกตั้ง! เปิดบทสรุป ส.ส.
รัฐมนตรี ย้ายพรรคจากไหนไปไหนบ้าง. ค้นเมื่อ 18 ตุลาคม 2563, จาก
<https://workpointtoday.com/ย้ายพรรครับเลือกตั้ง/>
- ศิโรตม์ คล้ามไพบูลย์. (2562). ทำอย่างไรให้ประชาชนไว้วางใจประชาธิปไตย จน
เลือกเป็นที่หนึ่งในสภา. ค้นเมื่อ 18 ตุลาคม 2563, จาก
<https://themomentum.co/democrat-party-new-leader-direction/>
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2562). ประกาศผลการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร. ค้นเมื่อ 18 ตุลาคม 2563, จาก
https://www.ect.go.th/ect_th/news_all.php?cid=26&filename=
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2563). ข้อมูลสถิติการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562. ค้นเมื่อ 18 ตุลาคม 2563, จาก
https://www.ect.go.th/ect_th/download/article/article_20201002121233.pdf
- อานนท์ ศักดิ์วรวิชญ์. (2562). ความน่าเชื่อถือของพรรคประชาธิปไตย. ค้นเมื่อ
20 ตุลาคม 2563, จาก
<https://mgronline.com/daily/detail/9620000053447>